

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

Da vi påbegyndte den nugældende byggestøttelovgivning, var der ingen, der havde forudsat en stigning i byggeomkostningerne som den, der har været. Så nogenlunde at holde byggeomkostningerne og dermed lejen på førkrigsniveauet syntes overkommeligt, men udviklingen viser, at det ikke uden videre lader sig gøre. Man kan ikke lukke øjnene for, at byggestøttelovgivningen utvivlsomt har medvirket til, at omkostningerne ved byggeriet — når man medregner det offentlige udgifter og forpligtelser, og det bør man udfra en samfundsbetragtning gøre — er blevet så store, som tilfældet er. Der er meget, der tyder på, at boligstøttelovgivningen har virket fordyrende. Den enkeltes egen interesse i billigt byggeri er blevet for ringe. Man kan få billige lån, man kan på grund af boligmangelen få lejet ud, og myndighederne forlanger visse almindelige regler også vedrørende enkeltheder overholdt. Materiale-mangel og mangel på arbejdskraft har medvirket til at sinke byggeriet, hvad der naturligvis også har virket fordyrende, og det har været en af boligministeriets første opgaver at regulere igangsættelsen af byggeri, således at der ikke blev den kamp om materialer og arbejdskraft, der virker fordyrende og bevirker, at påbegyndt byggeri må ligge stille.

Den betydningsfuldeste opgave bliver derfor først og fremmest at modvirke den fordyrende tendens, som ligger i selve støttelovgivningen og i de forhold, som iøvrigt gør sig gældende på byggemarkedet. Er der ikke nogen mulighed for, at byggematerialerne kan billigøres? Der er næppe mange områder herhjemme, hvor trust- og karteldannelse er så udbredt som indenfor de virksomheder, der fremstiller byggematerialer. Prisaftaler og områdefordeling for salget er meget udbredt. Jeg går ud fra, at det er et af de første spørgsmål, som trustkommissionen tager fat på, og jeg vil håbe, at det ikke varer altfor længe, inden man hører fra kommissionen, og at den da stiller forslag, hvis gennemførelse vil virke til, at vi får lavere priser på noget for hele befolkningen så vigtigt som byggematerialer. Er der ikke flere slags byggematerialer, hvis anvendelse kan føre til billigere produktion? Der anlægges fabrikker i udlandet, som fabrikerer byggematerialer efter danske op-

findelser, men når vi selv bygger herhjemme med disse materialer, synes det ofte, som om husene ikke bliver væsentligt billigere end med de almindelige materialer. Fordelen for samfundet forsvinder; hvor den bliver af, er det store spørgsmål.

Fart og tempo i det byggeri, der sættes i gang, må der til. Vi hører af og til, men sjældent, om, at et hus er blevet bygget i rekordfart som fornylig ved opførelsen af et stort hotel i København, hvor de arbejdere, der havde udført murerarbejdet, fik præmie for at blive færdige inden 1. november. Det er ikke, fordi jeg vil anbefale specielt det system, men dette eksempel viser tydeligt, hvor stor betydning det har for tempoet, at arbejderne er interesseret i, at et byggeri hurtigt bliver færdigt. Er faglært arbejdskraft ikke nødvendig til et arbejdes udførelse — og anvendelsen af nye byggematerialer giver jo større muligheder i så henseende —, så lad ufaglært arbejdskraft efter den nødvendige skoling komme til. Spørgsmålet om en kortere uddannelse for faglærte og om anvendelse af ufaglært arbejdskraft, som mit parti har foreslået gennemdrøftet af en kommission, har sin store betydning på byggeområdet, og behandlingen af problemet kan ikke udskydes.

Så er der vinterbyggeriet. Vi kan ikke løbe an på, at vi hvert år får så mild en vinter som den i fjor. Vi må stå forberedt til en streng vinter, så at byggeriet ikke skal ligge stille.

Byggeforskningsinstituttet har vi hørt fra vedrørende vinterbyggeriet, men hører vi ikke snart mere fra dette institut? Måske kan den højtærede boligminister give oplysninger herom. Der er opgaver nok for statsmagten at tage fat på.

Men der er et andet punkt, som jeg gerne vil pege på. Der bør ikke igangsættes en sådan udvikling, at man ser ondt til dem, der bygger uden statsstøtte. Det kan være den lille selvbygger, det kan være den mere kapitalstærke, som ikke vil have besværligheden ved at søge billigt statslån. Det kan kun være en samfundsinteresse, at dette byggeri får den størst mulige udbredelse, men det har vanskelige kår. Hvorfor har vore kreditinstitutioner, kredit- og hypotekforeninger, strammet betingelserne så meget, at de kun giver lån inden for en urimelig lav lånegrens? Jeg forstår, at de føler sig